

Vlaams
Parlement

stuk **2315** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 16 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de (herziene) Europese overeenkomst
inzake de adoptie van kinderen,
opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008
en ondertekend op 1 december 2008

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Achtergrond

Adoptie wordt omschreven als een juridische maatregel die kinderen in nood de mogelijkheid biedt om op te groeien in een gezin. Hierbij is steeds het subsidiariteitsprincipe van toepassing: interlandelijke adoptie kans slechts in laatste instantie, wanneer alle andere mogelijke oplossingen ter plaatse uitgeput zijn.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volle adoptie waarbij het geadopteerde kind volledig geïntegreerd wordt in de familie, en gewone adoptie waarbij het geadopteerde kind slechts verwant wordt aan de adoptant en de band met de oorspronkelijke familie behouden blijft.

2. Totstandkoming van de overeenkomst

De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen werd opgemaakt in het kader van de Raad van Europa door een Werkgroep van het Comité van deskundigen inzake familierecht (CJ-FA). De overeenkomst houdt een herziening in van de Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen die in 1967 opgemaakt werd.

De overeenkomst van 1967 inzake de adoptie van kinderen

De Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen (ETS 58) werd opgesteld op vraag van het Sociaal Comité van de Raad van Europa, en rekening houdend met de Aanbeveling van de Parlementaire Vergadering. Zij werd opengesteld voor ondertekening door de lidstaten van de Raad van Europa op 24 april 1967 en is op 26 april 1968 in werking getreden. In tegenstelling tot 18 andere lidstaten¹ is België geen partij bij de overeenkomst. Frankrijk, IJsland en Luxemburg hebben de overeenkomst enkel ondertekend.

De noodzaak van een herziening van de overeenkomst van 1967

Sinds het einde van de jaren zestig van de vorige eeuw hebben heel wat lidstaten van de Raad van Europa onder invloed van de veranderingen op sociaal en juridisch gebied, hun adoptiewetgeving aangepast waardoor sommige verdragsbepalingen geleidelijk voorbijgestreefd geworden zijn.

In 1977 werd tijdens de eerste Europese Conferentie over het familierecht voorgesteld de overeenkomst van 1967 te actualiseren. Hoewel het CJ-FA in 1988 enkele vraagstukken inzake adoptie ingeschreven had in zijn Werkprogramma, werd besloten de resultaten af te wachten van de werkzaamheden in de schoot van de Haagse Conferentie voor het Internationale Privaatrecht (Hague Conference – Conférence de la Haye, HCCH), die in 1993 uitmondde in het Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking inzake interlandelijke adoptie, dat enkel internationale adopties regelt. Dat zogenaamde Verdrag van Den Haag werd goedgekeurd bij het decreet van 8 mei 2002 en is voor België in werking getreden op 1 september 2005.

Naast de overeenkomst van 1967 – het belangrijkste instrument van de Raad van Europa op het vlak van adoptie – zijn er ook meer recente documenten die evenwel niet juridisch

¹ Denemarken, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Letland, Liechtenstein, Macedonië, Malta, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland. Noorwegen en Zweden hebben de overeenkomst ondertussen opgezegd.

afdwingbaar zijn. Het betreft de aanbeveling die de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa in 2000 deed en het witboek inzake afstamming. De aanbeveling vestigt de aandacht van de lidstaten op de noodzaak om de rechten van de kinderen te respecteren in het kader van een internationale adoptie. Het witboek verwijst naar het feit dat lidstaten sinds de jaren zestig hun wetgeving aangepast hebben.

Ook de Europese overeenkomst van 1975 die onechte kinderen op juridisch vlak gelijkstelt met kinderen die binnen een huwelijk geboren zijn, heeft bijgedragen tot een herziening van de overeenkomst van 1967.

Het was ook belangrijk de bepalingen van de overeenkomst van 1967 te herbekijken teneinde het Verdrag van Den Haag aan te vullen.

Het ontstaan van de herziene overeenkomst

In mei 2002 werd het CJ-FA gelast de overeenkomst van 1967 te onderzoeken en zich uit te spreken over de haalbaarheid van een herziening en een actualisering van die overeenkomst. Daarbij moest het Comité rekening houden met de bepalingen van de Europese overeenkomst van 1975 betreffende het juridische statuut van kinderen die buiten het huwelijk geboren zijn, en het witboek inzake afstamming.

Begin 2003 werd de Werkgroep inzake adoptie (CJ-FA-GT1) opgericht die voorstellen moest formuleren voor een eventuele herziening van de overeenkomst van 1967. In maart 2004 legde de werkgroep zijn eindrapport voor aan het Europese Comité voor juridische samenwerking (CDCJ). Bij het opstellen van zijn voorstellen en besluiten baseerde de werkgroep zich op de antwoorden die 23 staten en de Internationale Sociale Dienst (SSI) gegeven hadden op een vragenlijst. In mei 2004 hechtte het CDCJ zijn goedkeuring aan het voorstel om een herziene overeenkomst op te stellen. Op 30 juni 2004 gaf het Comité van Ministers een nieuw mandaat aan het CJ-FA om een overeenkomst op te stellen. De ontwerpovereenkomst en het toelichtende rapport werden opgesteld door de Werkgroep inzake adoptie tijdens zijn vergaderingen in april en juli 2006. Die teksten werden gewijzigd en goedgekeurd door het CJ-FA op 17 juli 2006 en door het CDCJ op 1 maart 2007.

De tekst van de ontwerpovereenkomst werd voorgelegd aan het Comité van Ministers dat de tekst goedkeurde en de overeenkomst openstelde voor ondertekening.

3. Belang van de overeenkomst

De herziene overeenkomst actualiseert de overeenkomst van 1967. Zij verbetert de procedure voor nationale adoptie, en maakt die procedure transparanter, efficiënter en bestand tegen misbruiken. Op die manier verbetert zij ook de voorwaarden voor internationale adoptie.

Het is de bedoeling rekening te houden met de ontwikkelingen op sociaal en juridisch vlak en met de bepalingen van het Europese verdrag inzake de mensenrechten (EVRM).

4. Inhoud

Essentieel voor een goede adoptiepraktijk is het principe dat in geval van adoptie het belang van het kind moet primeren, zoals bepaald in artikel 4, §1. De herziene overeenkomst zorgt voor een nadere omschrijving van dat principe en een uitbreiding van zijn toepassingsgebied. Het principe wordt ook uitdrukkelijk vermeld in artikel 14, §1, inzake de herroeping of de annulering van een adoptie.

In de overeenkomst zijn volgende nieuwe bepalingen ingevoerd:

- de toestemming van de vader is steeds vereist, zelfs wanneer het de adoptie van een onecht kind betreft;
- de toestemming van het kind is nodig als het bekwaam is om in te stemmen;
- de overeenkomst wordt uitgebreid tot heteroseksuele, ongehuwde koppels met een geregistreerd samenlevingscontract in de staten die deze vorm van samenleving erkennen, en tot alleenstaanden; het biedt de verdragsluitende staten ook de mogelijkheid om adoptie toe te laten voor homoseksuele koppels die gehuwd zijn, een geregistreerd partnerschap aangegaan zijn of samenleven in een stabiele relatie;
- de overeenkomst zoekt een beter evenwicht tussen het recht van geadopteerde kinderen om hun identiteit te kennen, en het recht van de biologische ouders om anoniem te blijven;
- er moet een minimumleeftijd worden vastgesteld voor de adoptant en die moet tussen 18 en 30 jaar liggen, en het leeftijdsverschil tussen de adoptant en het geadopteerde kind moet minstens 16 jaar zijn.

5. Vlaamse bevoegdheden en Vlaams beleid

Bevoegdheden van de federale overheid en de gemeenschappen

Het adoptierecht is een gemengde bevoegdheid die deels door de federale staat en deels door de gemeenschappen uitgeoefend wordt. Met het oog op een evenwichtige tenuitvoerlegging van de respectieve bevoegdheden werd op 12 december 2005 een samenwerkingsakkoord gesloten overeenkomstig artikel 13 van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie, dat uitdrukkelijk in dit beginsel voorziet. In dat akkoord worden bepaalde procedures inzake de tenuitvoerlegging van de wet in het hoger belang van het kind en met eerbied voor de fundamentele rechten, die het op grond van het internationale recht toekomen, verduidelijkt, en wordt tevens het overleg tussen de federale overheid en de gemeenschappen betreffende adoptie gewaarborgd, inzonderheid door de oprichting van een Commissie van overleg en opvolging.

Het Vlaamse beleid inzake adoptie

Met het decreet van 30 april 2004 tot regeling van de binnenlandse en interlandelijke adoptie van kinderen en het decreet van 15 juli 2005 tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen stemde Vlaanderen haar adoptieregelgeving af op de federale wet van 24 april 2003.

In 2010 werd er een Staten-Generaal over interlandelijke adoptie georganiseerd, waarbij de overheden en stakeholders betrokken werden. Met de uitkomsten van de Staten-Generaal werden beleidsconclusies geformuleerd, waarmee in hoge mate rekening werd gehouden in het nieuwe decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen. Voor de binnenlandse adoptie werd er in 2012 een consultatieronde georganiseerd. De resultaten hiervan zullen mee dienen voor de uitwerking van een decreet.

Het decreet van 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen wil een aantal knelpunten uit de vorige regelgeving wegwerken en de Vlaamse regeling aanpassen aan de veranderde context waarbinnen interlandelijke adopties tot stand komen. Zo werd er een Steunpunt Adoptie opgericht, waarin expertise en informatie worden gebundeld waarmee de versnippering van het adoptielandschap wordt tegengegaan. Het Steunpunt Adoptie zal de kandidaat-adoptanten duidelijke informatie verschaffen over de realiteit van interlandelijke adoptie, zodanig dat kandidaat-adoptanten van bij aanvang weten waar ze zich mogen aan verwachten. Het is ook in dit kader dat een instroombeheer geïnstalleerd werd. Hierbij wordt het aantal kandidaat-adoptieouders dat toegelaten wordt tot de adoptieprocedure afgestemd op het aantal te verwachten adopties. De bedoe-

ling is dat iedere kandidaat-adoptieouder binnen de geldigheid van zijn geschiktheidsvonnis (vier jaar) een redelijke kans krijgt op een plaatsing van een adoptiekindje.

Er werd geopteerd om de Vlaamse centrale autoriteit om te vormen tot een volwaardige afdeling binnen Kind en Gezin en te herdopen in het Vlaams Centrum voor Adoptie. Bij het Vlaams Centrum voor Adoptie zal een raadgevend comité opgericht worden, dit zal samengesteld worden uit vertegenwoordigers van de geadopteerden, adoptieouders, adoptievoorzieningen, werknemers van de voorzieningen en onafhankelijke deskundigen. Het inzagerecht voor geadopteerden zal, zoals in het decreet van 2005, gegeven worden door de Vlaams adoptieambtenaar, het hoofd van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING VAN DE OVEREENKOMST

In de preambule wordt erop gewezen dat de adoptie van kinderen geregeld wordt in de wetgeving van alle lidstaten van de Raad van Europa, maar dat er een verschillende zienswijze is inzake de principes, de procedures en de juridische gevolgen van adoptie.

Er wordt verwezen naar het Verdrag van de Verenigde Naties (VN) inzake de rechten van het kind (1989), het Verdrag van Den Haag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het vlak van interlandelijke adoptie (1993), de aanbeveling 1443 (2000) van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa en het witboek van de Raad van Europa.

Er wordt erkend dat sommige bepalingen van de Europese overeenkomst van 1967 inzake de adoptie van kinderen voorbijgestreefd zijn en niet meer in overeenstemming zijn met de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ondanks het feit dat de Europese overeenkomst van 1996 inzake de uitoefening van de rechten van het kind en de rechtspraak van het Europees Hof bijgedragen hebben tot de verbetering van de betrokkenheid van kinderen in de adoptieprocedure, bleef de noodzaak bestaan een herziene Europese overeenkomst uit te werken die het Verdrag van Den Haag aanvult.

Ten slotte wordt gesteld dat het hoger belang van het kind altijd voorop moet staan.

Titel I – Toepassingsgebied van de overeenkomst en tenuitvoerlegging van de beginselen ervan

Artikel 1 stelt dat de overeenkomst betrekking heeft op de adoptie van een kind dat op het ogenblik van de adoptieaanvraag de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft, niet gehuwd (geweest) is, geen samenlevingscontract gesloten heeft en niet meerderjarig is. In de meeste lidstaten van de Raad van Europa is 18 jaar de leeftijd van meerderjarigheid. Die leeftijd is ook in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van het kind.

De overeenkomst heeft enkel betrekking op adopties die een afstammingsband tot stand brengen. De vaststelling van een afstammingsband vormt een essentieel element van het juridische systeem inzake adoptie.

Artikel 2 verplicht elke verdragsluitende staat zijn wetgeving aan te passen aan de bepalingen van de overeenkomst. De getroffen maatregelen moeten meegedeeld worden aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa. Een verdragsluitende staat kan geacht worden zijn wetgeving in overeenstemming met de overeenkomst gebracht te hebben als hij duidelijk kan aantonen dat de verdragsbepalingen in de praktijk toegepast worden.

Titel II – Algemene beginselen

Volgens artikel 3 is de adoptie slechts geldig als zij verleend wordt door een rechtbank of een bevoegde administratieve overheid. Deze bepaling moet beletten dat een kind geadop-

teerd wordt zonder tussenkomst van een overheidsdienst. Op die manier wordt verzekerd dat de adoptie gebeurt in het belang van het kind. De overheidsdienst in kwestie moet nagaan of al de noodzakelijke voorwaarden vervuld zijn. Om duidelijk te maken dat de bevoegde overheid de macht heeft een adoptie toe te staan of te weigeren, wordt de term “verleend” gebruikt. Het artikel vormt geen beletsel voor het bestaan van twee bevoegde overheidsdiensten, waarbij de ene de essentiële voorwaarden en de andere de vormvereisten onderzoekt.

Artikel 4 bepaalt dat de bevoegde overheid adoptie slechts kan verlenen als hij ervan overtuigd is dat de adoptie in overeenstemming is met het hoger belang van het kind. De bevoegde overheid moet er in elk geval voor zorgen dat de adoptie het kind een stabiele en harmonieuze thuis biedt.

Artikel 5 verleent adoptie slechts als er minstens de toestemming is van:

- de moeder en de vader, of, indien zij geen toestemming kunnen geven, van een persoon of een instelling die in hun plaats toestemming verleent;
- het betrokken kind indien het volgens de wetgeving beschikt over een voldoende onderscheidingsvermogen; het kind voldoet aan die voorwaarde wanneer het een door de wet bepaalde leeftijd bereikt heeft die niet hoger dan 14 jaar is;
- de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de adoptant.

“Minstens” laat een verdragsluitende staat toe de toestemming van andere personen te vragen. De identiteit van de adoptant kan geheimgehouden worden voor de natuurlijke ouders. Het terugtrekken van een toestemming wordt door de overeenkomst overgelaten aan de verdragsluitende staten.

De personen die toestemming geven moeten begeleid en geïnformeerd worden over de gevolgen van hun toestemming, vooral wat betreft het behoud of het verbreken van de banden tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie. De toestemming moet schriftelijk, zonder dwang gegeven en geregistreerd worden. De bevoegde overheid kan een toestemming of een weigering om toestemming te verlenen, niet naast zich neerleggen, tenzij wegens uitzonderlijke redenen die bepaald zijn in de wetgeving. Die uitzonderlijke redenen kunnen enerzijds het feit zijn dat de personen wiens toestemming vereist is, niet kunnen opgespoord worden of in de onmogelijkheid verkeren om toestemming te geven, en anderzijds de weigering toestemming te geven wegens redenen die kunnen beschouwd worden als een misbruik van het recht om dat te doen. Het is evenwel mogelijk de toelating van een gehandicapt kind te negeren als die handicap een geldige toestemming in de weg staat.

Indien de vader of de moeder niet de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind heeft of niet het recht heeft toestemming te geven, kan de wetgeving voorzien dat hun toestemming niet vereist is. De toestemming van de moeder is slechts geldig indien zij gegeven is na de geboorte van het kind en na verloop van een bepaalde termijn (minimum zes weken). Indien geen termijn nader bepaald is, wordt het tijdstip waarop de moeder voldoende hersteld is van de gevolgen van de bevalling in aanmerking genomen. “Vader” en “moeder” zijn de personen die volgens de wet de ouders van het kind zijn.

Artikel 6 voorziet in het raadplegen van het kind indien zijn of haar toestemming niet vereist is. In de mate van het mogelijke wordt rekening gehouden met zijn of haar mening en wensen. Die raadpleging kan weggelaten worden indien zij in strijd is met het hoger belang van het kind. Het Europees Verdrag inzake de uitoefening van de rechten van het kind (1996) kent een kind jonger dan 18 jaar het recht toe geïnformeerd te worden over en deel te nemen aan procedures die op hem of haar betrekking hebben. Ook Europese richtlijnen benadrukken het belang van het horen van kinderen in kwesties die betrekking hebben op de ouderlijke verantwoordelijkheid over hen, en dit aangepast aan hun leeftijd en maturiteit.

Artikel 7 beschrijft de voorwaarden voor adoptie. De wetgeving laat adoptie slechts toe door:

- twee personen van verschillend geslacht die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben;
- één persoon.

De verdragsluitende staten kunnen het toepassingsgebied van de overeenkomst uitbreiden naar homoseksuele koppels die gehuwd zijn of een samenlevingscontract gesloten hebben of naar heteroseksuele en homoseksuele koppels die samenleven binnen een vaste relatie.

Indien een verdragsluitende staat het toepassingsgebied van de overeenkomst uitbreidt, moeten de verdragsbepalingen mutatis mutandis toegepast worden.

Artikel 8 bepaalt dat een geadopteerd kind slechts opnieuw kan geadopteerd worden als:

- het een geadopteerd kind is van de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de adoptant;
- de vorige adoptant overleden is;
- de vorige adoptie nietig verklaard werd;
- de vorige adoptie geëindigd is of ten einde loopt;
- een nieuwe adoptie verantwoord is wegens ernstige redenen en de wetgeving niet toelaat dat de vorige adoptie ontbonden wordt.

Het principe is dat een kind slechts tot één adoptiefamilie kan behoren. De hier opgesomde gevallen zijn uitzonderingen op die regel.

Artikel 9 legt de minimumleeftijd van de adoptant vast. Een kind kan slechts geadopteerd worden indien de adoptant de door de wetgever voorgeschreven minimumleeftijd bereikt heeft. Die minimumleeftijd mag niet lager dan 18 jaar en niet hoger dan 30 jaar liggen. Er moet een redelijk leeftijdsverschil bestaan – bij voorkeur minstens 16 jaar – tussen de adoptant en het kind. In het belang van het kind kan de wetgeving voorzien dat deze bepalingen niet van toepassing zijn als de adoptant de echtgeno(o)t(e) of de geregistreerde partner van de vader of de moeder van het kind is of in uitzonderlijke gevallen.

De nationale wetgeving kan een hoger minimumleeftijd dan 18 jaar voorschrijven, maar die mag 30 jaar niet overschrijden. Bij het bepalen van een leeftijdsverschil van 16 jaar werd rekening gehouden met de situatie in de lidstaten.

Artikel 345 van het Belgische Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de adoptant(en) de leeftijd van 25 jaar moet(en) bereikt hebben en minstens 15 jaar ouder zijn dan de geadopteerde. Het volstaat evenwel de leeftijd van 18 jaar bereikt te hebben en ten minste 10 jaar ouder te zijn wanneer het gaat om een afstamming in de eerste graad of om een geadopteerde van de echtgeno(o)t(e) of van de samenwonende partner van de adoptant.

Van de vereisten inzake minimumleeftijd en leeftijdsverschil kan slechts afgeweken worden in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer dit in het belang van het kind is. Een voorbeeld van een dergelijke uitzonderlijke omstandigheid is de eerdere adoptie van jongere broers of zussen.

Volgens artikel 10 kan de bevoegde overheid een adoptie slechts verlenen na een onderzoek van de adoptant, het kind en zijn of haar familie. Dat onderzoek richt zich onder andere op:

- de persoonlijkheid, de gezondheidstoestand en de maatschappelijke omgeving van de adoptant, diens gezinsleven, thuis en geschiktheid om een kind op te voeden;
- de motieven van de adoptant;

- de motieven waarom een partner zich niet aansluit bij de aanvraag tot adoptie;
- de mate waarop het kind en de adoptant zich aan elkaar aanpassen tijdens de periode dat het kind aan de zorgen van de adoptant toevertrouwd is;
- de persoonlijkheid, de gezondheidstoestand, de maatschappelijke omgeving en, onder voorbehoud van wettelijke beperkingen, de gezinstoestand en de burgerlijke staat van het kind;
- de etnische, religieuze en culturele afkomst van de adoptant en het kind.

Het onderzoek moet aangepast zijn aan de omstandigheden. De onderzoeksresultaten moeten behandeld worden met inachtneming van de regels inzake vertrouwelijkheid en bescherming van persoonlijke gegevens. Het onderzoek wordt bij voorkeur toevertrouwd aan maatschappelijke werkers.

De verdragsbepalingen doen geen afbreuk aan de mogelijkheid of de verplichting van de bevoegde overheid om informatie of bewijsmateriaal te verzamelen. Het onderzoek moet gebeuren vooraleer het kind toevertrouwd wordt aan de zorgen van de potentiële adoptant.

Artikel 11 beschrijft de gevolgen van een adoptie. Het kind wordt een volwaardig lid van het gezin van de adoptant(en) en het krijgt dezelfde rechten en plichten als de kinderen van de adoptant(en). De adoptant(en) krijg(t)(en) de ouderlijke verantwoordelijkheid over het kind. De adoptie maakt een einde aan de bestaande juridische band tussen het kind en diens vader, moeder en familie. De partner van de adoptant behoudt evenwel zijn rechten en plichten indien de geadopteerde zijn kind is. Inzake de verbreking van de bestaande juridische banden kunnen de verdragsluitende staten uitzonderingen voorzien voor de familienaam van het kind en de toestemming om te trouwen of een partnerschapsovereenkomst te sluiten.

Het voorliggende verdrag heeft hoofdzakelijk betrekking op ‘volledige’ adoptie, waarbij alle banden met de oorspronkelijke familie verbroken worden, maar het belet verdragsluitende staten niet verder ‘eenvoudige’ adoptie te gebruiken. Het hoofddoel is te verzekeren dat het geadopteerde kind in alle opzichten behandeld wordt als een kind van de adoptant(en) en zijn, haar of hun familie.

Volgens artikel 12 moeten de verdragsluitende staten het verwerven van de nationaliteit vergemakkelijken. Het verlies van de nationaliteit als gevolg van adoptie is ondergeschikt aan het bezit of het verwerven van een andere nationaliteit.

Artikel 13 verbiedt een beperking van het aantal te adopteren kinderen en de weigering van een adoptie omdat de adoptant een kind heeft of kan hebben. De bedoeling van dit artikel is de twee meest voorkomende hindernissen te slopen.

Artikel 14 stelt dat een adoptie slechts kan herroepen of nietig verklaard worden door een beslissing van de bevoegde overheid. Het hoger belang van het kind moet daarbij primeren op alle andere overwegingen. Zolang het kind de meerderjarigheid niet bereikt heeft, kan de adoptie slechts herroepen worden wegens ernstige redenen. Een verdragsluitende staat wordt niet verplicht herroeping te voorzien in zijn nationale wetgeving. Een dergelijke herroeping is een ernstige stap die moet vergezeld worden van waarborgen in de wet en in zijn toepassing.

Artikel 15 behandelt de vraag om inlichtingen aan een andere verdragsluitende staat. Elke staat moet een nationale autoriteit aanduiden aan wie de vragen moeten gericht worden.

Artikel 16 bepaalt dat de adoptieprocedure geschorst wordt wanneer een procedure loopt inzake het bepalen van het vaderschap of het moederschap door de vermeende biologi-

sche vader of moeder. Dit mechanisme geeft de biologische ouders de mogelijkheid hun toestemming te geven voor adoptie indien het ouderschap vastgesteld is. Het verplicht de verdragsluitende staten die de procedure voor het bepalen van het moederschap niet kennen, nochtans niet haar in te voeren in hun rechtelijk systeem.

Artikel 17 verbiedt financieel of ander gewin in geval van een adoptie. De terugbetaling van directe en indirecte kosten en uitgaven en een redelijke vergoeding voor bewezen diensten, is wel toegelaten.

Artikel 18 verleent de verdragsluitende staten de toestemming om meer gunstige bepalingen toe te passen ten voordele van een geadopteerd kind.

Artikel 19 geeft de verdragsluitende staten de vrijheid om te eisen dat een kind tijdens een voldoende lange periode toevertrouwd wordt aan de zorgen van de adoptant vooraleer een uitspraak gedaan wordt over de adoptieaanvraag. Ook hier moet het hoger belang van het kind voorrang krijgen op elke andere overweging.

Volgens artikel 20 moet de overheid waken over de bevordering en de werking van diensten die instaan voor raadgeving aan en begeleiding van (toekomstige) adoptanten en geadopteerde kinderen.

Artikel 21 legt de verdragsluitende staten op om een aangepaste vorming te voorzien voor de maatschappelijke werkers die met adoptie te maken hebben.

Artikel 22 maakt het mogelijk dat maatregelen getroffen worden om een adoptie te laten plaatsvinden zonder dat aan de familie van het kind de identiteit van de adoptant medegedeeld wordt, en om te eisen of toe te laten dat de adoptieprocedure achter gesloten deuren verloopt. Een geadopteerd kind heeft toegang tot informatie over zijn afkomst die door de bevoegde overheid bijgehouden wordt. De adoptant en het geadopteerde kind kunnen uittreksels uit officiële akten bekomen die de geboortedatum en -plaats van het kind bevatten, maar die niet noodzakelijk de adoptie noch de identiteit van de natuurlijke ouders prijsgeven. De informatie wordt minstens 50 jaar bewaard. Er moet een evenwicht gezocht worden tussen het recht van het kind om zijn afkomst te kennen, en het recht van de natuurlijke ouder om anoniem te blijven. Een bevoegde overheid krijgt de opdracht dit delicate onderwerp te behandelen.

Titel III – Slotbepalingen

Artikel 23 verduidelijkt de verhouding tussen de overeenkomst van 1967 en de voorliggende overeenkomst die de overeenkomst van 1967 vervangt. In de betrekkingen tussen een staat die partij is bij de voorliggende overeenkomst en een staat die partij is bij de overeenkomst van 1967, maar die de voorliggende overeenkomst nog niet bekrachtigd heeft, blijft artikel 14 van de overeenkomst van 1967 (inzake het verstrekken van informatie) van toepassing.

Artikel 24 heeft betrekking op de ondertekening, de bekrachtiging en de inwerkingtreding van de overeenkomst. De overeenkomst treedt in werking de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de datum waarop drie ondertekenende staten aanvaard hebben om gebonden te zijn door de overeenkomst. Dit gebeurde op 1 september 2011. Voor de andere staten treedt de overeenkomst in werking de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een termijn van drie maanden na de datum waarop zij hun akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring neergelegd hebben.

Artikel 25 gaat over de toetreding tot de overeenkomst. Na de inwerkingtreding van de overeenkomst kan het Comité van Ministers van de Raad van Europa niet-lidstaten die niet meegewerkt hebben aan de opmaak van de overeenkomst, uitnodigen om toe te treden.

Artikel 26 regelt de territoriale toepassing van de overeenkomst.

Artikel 27 stelt dat geen voorbehouden mogen gemaakt worden behalve met betrekking tot de bepalingen van artikel 5, §1, b, artikel 7, §1, a, ii, en b, en artikel 22, §3. De voorbehouden moeten gemaakt worden op het ogenblik van de ondertekening of de neerlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding. Een voorbehoud kan volledig of gedeeltelijk ingetrokken worden.

Volgens artikel 28 moet elke verdragsluitende staat aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa de naam en het adres meedelen van de autoriteit aan wie vragen om informatie kunnen gestuurd worden, overeenkomstig artikel 15.

Artikel 29 biedt elke verdragsluitende staat de mogelijkheid om op elk moment de overeenkomst op te zeggen door een notificatie aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

Artikel 30 gelast de secretaris-generaal van de Raad van Europa de verdragsluitende staten mededeling te doen van elke ondertekening, neerlegging van een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, datum van inwerkingtreding, notificaties en voorbehouden.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

Het gemengde karakter van de overeenkomst werd vastgelegd via een schriftelijke procedure. Tijdens zijn vergadering van 21 april 2008 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) zijn goedkeuring gehecht aan het gemengde karakter en de ondertekeningsformule. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest worden bevoegd geacht. De ICBB heeft op 9 juli 2008 het verslag van de WGV goedgekeurd.

De overeenkomst werd opengesteld voor ondertekening in Straatsburg op 27 november 2008 ter gelegenheid van de bijzondere vergadering van het Comité van Ministers waarop Spanje het voorzitterschap overnam van Zweden.

België ondertekende de overeenkomst op 1 december 2008.

2. Advies van de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) en de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De SAR WGG en de SARiV brachten gezamenlijk advies uit op 11 juli 2013. De adviesraden wijzen erop dat de voorliggende overeenkomst van toepassing zal zijn op de binnenlandse adopties in België en op internationale adopties van kinderen uit niet-partijen bij het Verdrag van Den Haag.

De SAR WGG en de SARiV zijn van mening dat België over een modern adoptierecht beschikt en dat de aandacht dient uit te gaan naar de coördinatie van de bepalingen van

voorliggende overeenkomst met de bestaande wetgeving. De adviesraden wijzen immers op een aantal mogelijke problemen met artikel 1 inzake het materieel werkingsveld, artikel 7, lid 2, en artikel 19. Beide raden hopen dat er een ernstig onderzoek naar deze bepalingen werd gevoerd. De raden merken evenwel ook op dat de federale staat, bevoegd voor de burgerrechtelijke aspecten van de adoptie, reeds heeft ingestemd met de herziene overeenkomst bij wet van 5 juli 2012.

De SAR WGG vindt het positief dat er in de voorliggende overeenkomst veel beoordelingsmarge wordt gelaten. Dit biedt de betrokken instanties op het terrein de ruimte om maatwerk te leveren. Ten slotte is de SAR WGG het eens met het principe dat de vader van het (buitenechtelijk) kind zijn toestemming tot adoptie moet geven hoewel dit in de praktijk vaak moeilijk te realiseren zal zijn.

De adviesraden verklaren zich akkoord met het voorontwerp van decreet indien de bepalingen uit de herziene overeenkomst geen problemen vormen voor de bestaande wetgeving.

3. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, formuleerde geen opmerkingen in zijn advies nr. 54.063/3 van 17 september 2013.

4. Inwerkingtreding

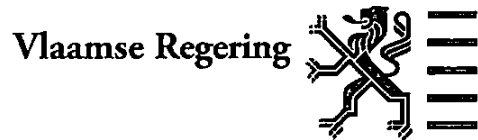
Het verdrag is op 1 september 2011 in werking getreden nadat drie staten het hadden geratificeerd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

**Voorontwerp van decreet houdende instemming met
de (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen,
opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en
ondertekend op 1 december 2008**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. De (herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt in Straatsburg op 27 november 2008 en ondertekend op 1 december 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 22 november 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN